

Довідково:

Культура слова: науковий збірник /Інститут української мови НАН України. Включено до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б” (наказ МОН України № 735 від 29.06.2021).

РЕЦЕНЗІЯ

на збірник «Культура слова», вип. 100. Київ, 2024
(обсяг – 250 с.)

Рецензований випуск збірника «Культура слова» присвячено осмисленню мовосвіту видатного українського романіста П.А. Загребельного з нагоди 100-річчя від дня його народження. Новітня лінгвістична рецепція художніх, публіцистичних і медіатекстів письменника за допомогою інструментарію інтегративної лінгвостилістики розширює межі усталених дослідницьких традицій.

Проблема ідентичності оприявнюється в матеріалах рубрики «Мова і час»: через українську фразеологію, в якій актуалізовано архетипи національної культури (С.Я. Єрмоленко), через національно марковану лексику в історичній пам'яті українців (Є.А. Карпіловська), через локальну мовну біографію сільського підлітка (І.М. Цар).

Рубрика «У світі власних назв» репрезентована публікаціями Ю.І. Браїлко «Семантична трансформація топоніма Чорнобаївка в сучасному українському дискурсі» та Л.О. Кравченко, А.В. Титок «Зміна власних назв у сфері українського бізнесу в 2022–2024 роках», які об'єднують екстралінгвальний детермінант – широкомасштабне вторгнення російських військ на територію України. Воєнні реалії сьогодення породжують нові мовні явища, які потребують лінгвістичного осмислення й оцінки.

Розділ «Слово в художньому творі» відзначений увагою до прозової мови як дзеркала соціокультурних рефлексій людини в сучасному світі. У статті С.П. Бибик досліджено мову повісті С. Гридін «Не такий», присвяченої історії сучасного підлітка, який долає численні ситуації цькування серед однолітків. Спостереження щодо функціонального навантаження перцептивної лексики в романі Тамари Горіха Зерня «Доця» пропонує Ж.В. Колоїз. Публікацію А.О. Палаш присвячено аналізу мовно-естетичних знаків культури як маркерів національної картини світу українців у поетичному дискурсі неокласиків.

Інтралінгвальні й екстралінгвальні чинники динаміки граматичної норми в сучасному комунікативному просторі досліджено в рубриці «Мовна норма: стале і змінне» (статті К.Г. Городенської, З.Г. Козиревої, Л.М. Колібаби).

Медіапроекція лінгвостилістичних студій у рецензованому випуску сфокусована на переносно вживаній лексиці медичної сфери як засобі експресивізації мови сучасних ЗМК та на семантико-стилістичній різноманітності рекламних номінацій міста Дрогобича.

Важливе питання культури фахової мови вчителів-словесників порушено в рубриці «На допомогу вчителю» – зростання кількості термінів-англізмів у практиці викладання. «Застосовувати такі номінації в освітньому процесі чи уникати їх?» – розмірковує О.А. Дільна.

Відзначимо змістову насиченість рубрики «Наші консультації», яка користується заслуженою популярністю серед читацької аудиторії «Культури слова».

Зауважимо, що окремі статті потребують ретельнішого редагування, на яке буде час у процесі підготування збірника до друку. Загалом вважаємо, що 100 випуск «Культури слова» містить важливу, науково виважену різнопланову інформацію про актуальні питання сучасного українського мовознавства. Праці авторів виконані на належному науковому рівні і тому заслуговують на опублікування.

Доктор філологічних наук,
професор, професор кафедри сучасної української мови
Чернівецького національного
університету ім. Ю. Федьковича
01.07.24

О. В. Кульбабська

